

Joan Ripoll, escriptor argentoní

MARIA JOSEP CASTILLO

Els primers dies del mes d'octubre d'enguany, Argentona ha estat escenari de diversos actes programats amb motiu del Correllengua. Entre ells ens fem ressò dels relacionats amb la vida i l'obra de Joaquim Ripoll i Casals. Concretament, divendres dia 3, es va inaugurar al Capítol (Saló de Pedra) una exposició memorial centrada en aquest escriptor i diumenge dia 5 es va procedir a la lectura ininterrompuda del seu llibre *Carrer Gran. El meu pati d'estrelles*. És, per això, que en aquesta secció comentem aquesta obra i un altre

dels títols de la seva producció literària, recordant que al nº 5 de la revista *fonts* vàrem ressenyar la seva darrera novel·la publicada, *La fura*. Es tracta de posar a l'abast dels que no pogueren assistir a cap d'aquests dos actes del Correllengua 2008 prou informació sobre l'autor per tal d'animar-los a llegir Joaquim Ripoll, bé alguna de les obres aquí comentades o qualsevol de les altres sorgides de la seva mà.

Potser cal, per si no coneixeu l'autor, fer un breu resum de la seva trajectòria com a escriptor. L'argentoní Joaquim Ripoll s'estrenà en la publicació el 1984 justament amb la segona obra que ressenyarem, *La petita història de FORTI-5*, i que té en comú amb la primera el fet que les dues són fruit de les seves experiències, el mateix que passa amb *Els combatents anònims d'una guerra que no va acabar el 39*. En canvi, les novel·les *La guerra dels cotxes* i la ja esmentada *La fura* poden ser qualificades d'obres de ficció. I en la categoria d'assaig o de recull etnològic, hi trobem l'altre llibre de Joaquim Ripoll publicat a la vila, *Històries, llegendes i... de Burriac i pobles de la rodalia*.

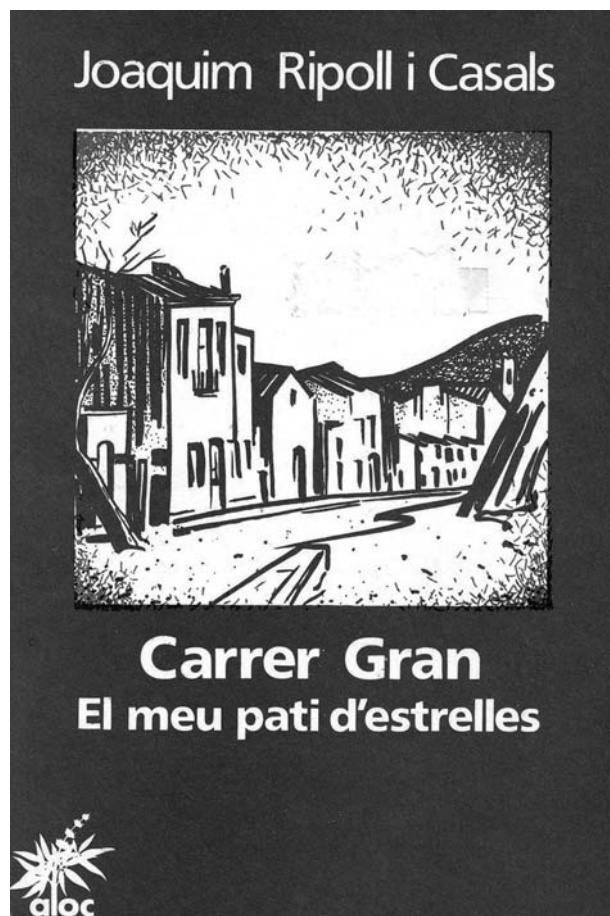
L'escriptura no era per Joaquim Ripoll només un entreteniment, sinó la seva feina com a professional: fou, entre altres coses, periodista a la ràdio (arribà, juntament amb en Josep Lladó i Pascual a ésser finalista del Primer Premi Ondes; treballà a Ràdio Barcelona i a Ràdio Maresme de Mataró), periodista a la premsa escrita (especialment a "Tele-Expres", "El Mundo Deportivo" i "Dicen"), i guionista de còmics a l'Editorial Bruguera.

Si amb aquestes breus línies hem pretès conèixer una mica l'autor, comentem ara les seves obres.

Carrer Gran. El meu pati d'estrelles

Joaquim Ripoll va presentar aquest treball a la convocatòria que el 1985 es féu del Premi Burriac a Argentona. No en fou el guanyador (l'obra premiada fou la titulada *Aproximació a la història d'Argentona. Segles XIII-XV* (1987), de Montserrat Richou, encara que el jurat va recomanar a l'ajuntament la publicació de l'obra. No ho féu l'ajuntament, i sí, en canvi, L'Aixernador. I si fins ara era un llibre exhaurit i difícil de trobar com no fos a la biblioteca, ara no tenim excusa per no llegir-lo: amb motiu del Correllengua se n'ha fet una edició digital i es pot llegir a través de l'ordinador (o fer-ne una impressió i llegir-lo sobre paper).

Costa veure en l'actual carrer Gran d'Argentona aquell "rusc –en el sentit simbòlic–, una comunitat treballadora que brunzia enfeinassada...", que és com el descriu l'autor a la introducció.



■ RIPOLL i CASALS, Joaquim

■ *Carrer Gran. El meu pati d'estrelles*

■ L'Aixernador, Edicions Argentonines

■ Argentona, 1986

■ 128 pàgines

Encara que després de la lectura del llibre de Joaquim Ripoll passar per aquest vial (en cotxe és com ho faig normalment) et fa veure per uns moments –també simbòlicament– aquella agitació de la qual l'autor ens parla quan recorda els seus anys d'infantesa i joventut (del 1929-30 al 1950 aproximadament) com a veí del tram superior del Carrer Gran (el que va de Can Doro a la Creu de Terme).

El llibre està dividit en setze capítols. El primer porta un títol, "Evolució i decadència del Carrer Gran", que descriu prou bé el seu contingut. Se'n parla de les modificacions que des dels anys 30 del segle XX ha patit: des de canvis de nom segons bufaven els vents de la política (de dir-se "Conde de Lavern" durant la dictadura de Primo de Rivera passà a "García Hernández" durant la Segona República i a "Calvo Sotelo" després de la Guerra Civil) a la desaparició de les típiques activitats que s'hi desenvolupaven, lligades la majoria a uns temps de carros i no de cotxes, a una època d'artesans diversos que amb les seves mans i les eines de tota la vida portaven a terme activitats tan tradicionals com: cosir, brodar i fer espadenyes o fer de ferrer, de fuster, de tragner, de boter o cisteller. Sense oblidar una fonda o la fabricació de licors ni indrets cabdals a la vila com l'ajuntament, les escoles o la font de Sant Domingo.

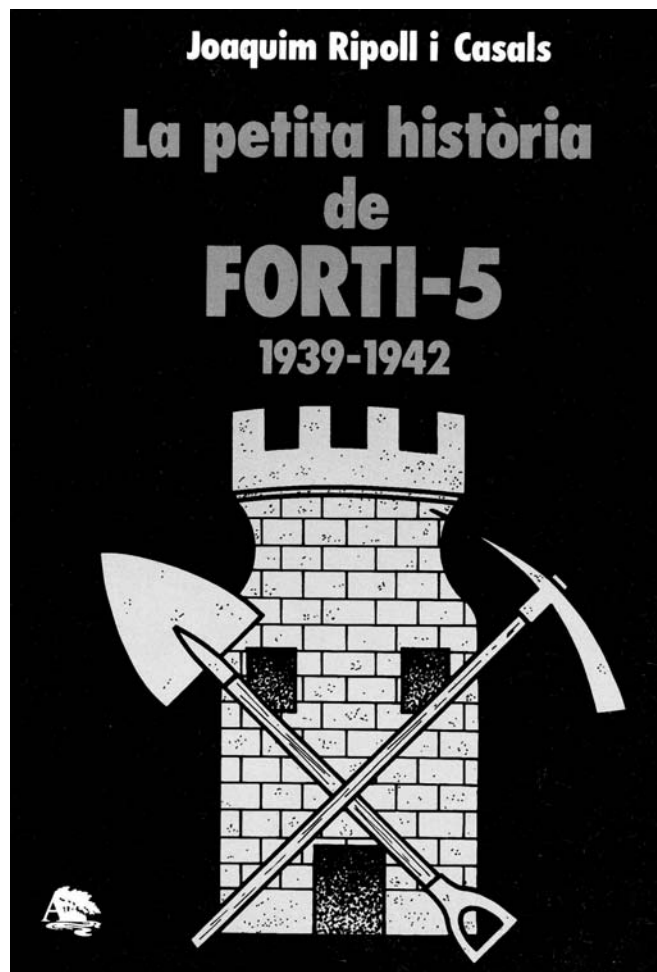
La resta de capítols, la majoria doncs, estan centrats en algun dels personatges carismàtics que visqueren al carrer i que Joaquim Ripoll descriu a partir, sobretot, d'anècdotes de les quals ell en fou testimoni. Desfilen per exemple: la Pepeta de can Guinart, venedora de menudències de vedella; el sastre Joaquim Abril i Viure, que prenia les mides a ull; el pare de l'autor, el ferrer d'origen empor-danès Joaquim Ripoll i Vila; la Francisqueta, cuinera de Cal Ba-

callà; el carreter Domingo Creizet o "Xixo"; en Joan Mateu, home forçut i valent; o el mestre Francesc Burniol. Anècdotes explicades amb la frescor de qui les ha viscudes ens traslladen a una època que cronològicament no està tan llunyana però que, a voltes, sembla a anys llum. Especial menció mereix el capítol dedicat a descriure la tasca de picar i ferrar rodes, amb dibuixos que complementen l'explicació de com portar a terme una tasca delicada de la qual en depenia el bon funcionament dels carros. De les trifurques polítiques a les classes del mestre Burniol amb més de cent alumnes a l'aula, Joaquim Ripoll ens obre els ulls a unes històries que malgrat ser petites, ajuden a entendre a les noves generacions que fa uns anys el seu poble o el seu carrer eren diferents, però "grans", si no en mida, si en vida i activitat.

La petita història de FORTI-5. 1939-1942

El primer llibre publicat per Joaquim Ripoll se centra en les vivències de l'autor durant els més de tres anys (40 mesos) d'estada al nord d'Àfrica, al Protectorat Espanyol del Marroc, un cop acabada la Guerra Civil i prestant el servei militar en el Regiment de Fortificació número 5, al qual arribà amb dinou anys.

Després d'un aclariment on se'n explica en què consistí la feina d'un regiment que no era ni un batalló de treballadors ni una unitat disciplinària, però com si ho fos; d'una introducció on es comenta que el punt de partida del treball fou un escrit de l'any 1979 aparegut al diari "El Noticiero Universal" motivat per la sisena trobada de Forti-5 a Mataró; i d'un pròleg en què Joaquim Ripoll manifesta algunes



■ RIPOLL i CASALS, Joaquim

■ *La petita història de FORTI-5. 1939-1942*

■ L'Aixernador, Edicions Argentonines

■ Argentona, 1984

■ 180 pàgines

de les dificultats trobades al posar per escrit les seves vivències, el llibre ens acosta a l'estada de l'autor al continent africà en dinou capítols. La seva lectura ens situa en l'escenari dels fets, amb topònims tan exòtics com Isfaren, Tugunt, Bufadis, Svava o Zeluan, i amb altres més coneguts com Melilla i Ceuta. Desfilen per les pàgines del llibre personatges diversos, autòctons o peninsulars, moros i cristians, bons i dolents. Especial record té l'autor vers el capità

Germà Gambón “pels uns, un sant, pel altres, un boig i un fresc”; o pel notable i educat rifeny Sidi Mohan Ben Moj. Entre anècdotes a voltes divertides i d'altres més tràgiques, Joaquim Ripoll constata aspectes com els càstigs que patien quan parlaven català o quan van canviar la lletra del “Cara al sol” i els van enxampar cantant la nova versió, la gana que passaven, “molèsties” com xinxes i sarnes, o com vestien per fer front a la calor amb un uniforme de tres peces (sandàlies, calçotets i barret). L'autor no amaga pas la poca simpatia que sentia en general per la població de la zona, pels “mohameds” i les

“fatimes” com ell diu. També plasma el contrast que per un jove d'un poblet català suposà veure un món tan diferent del seu, amb costums diferents, amb socs i cabiles. Quin contrast amb el seu “pati d'estrelles”, amb el Carrer Gran d'Argentona!!!

Com a complement del text el llibre conté 34 pàgines de fotografies que ens il·lustren el dia a dia de FORTI-5. Hi veiem soldats uniformats de manera més formal o més informal posant per fotos que segurament enviaven a les famílies que poc veieren durant molts mesos (l'autor, per exemple, no aconseguí cap permís per anar a casa durant els tres anys

d'estada a l'Àfrica). Els escenaris són els diferents campaments per on el regiment va anar passant i en trobem algunes on veiem la tropa en actituds més disteses: jugant a futbol, rebent l'aigua d'una dutxa “d'energia física” (l'aigua d'una galleda que un company et tirava per sobre; quan hi havia aigua per fer-ho). Acabem amb les paraules que l'autor adreça als seus companys de penúries imaginant-los ensenyant aquestes fotos als més joves de la família: “Mireu; aquest marrec espellofat, mig despullat; o aquest soldat, és l'avi, que va anar a descobrir món a les terres de la moreria”.

LA CARA I LA CREU

la Cara

AIGUA CLARA

Tot i que ha semblat l'obra de la Seu, a la fi s'han acabat les obres del giratori de Sant Miquel del Cros i l'enjardinament dels espais adjacents de la banda de la riera d'Argentona. Tot plegat fa goig i esperem que el manteniment sigui l'adequat perquè sinó amb el temps tot decau i es panseix. També, i aquesta era una obra que s'ha fet esperar anys i panys, s'ha enquitranat el carrer de la zona industrial del Cros que va paral·lel a la carretera de la riera. Tot plegat doncs, dóna una nova cara a l'entrada del municipi per la banda de mar.



la Creu

Ens hem de doldre, però, que l'endrecament de la zona no hagi tingut en compte la retolació dels noms dels diferents carrers, tant del polígon del Cros com de can Negoci, ni de la carretera que uneix el Cros amb Argentona. De tal manera que, tot i que hi havia un plànol indicant gràficament les localitzacions de les indústries, en els cap de cantó de les diferents vies no hi ha les plaques que n'indiquin el nom. Si encara no estan batejades, caldria que l'ajuntament prenguéss ràpidament la iniciativa de fer-ho. I si ho estan, doncs, de posar-hi amb urgència les plaques.



FOTOS: LLORENC SOLDEVILA